

รายงาน

ของ

คณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พ.ศ.

รัฐสภา

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด
ที่ ๓๔๔๔ / ๒๕๕๒

(สำเนา)

รัฐสภา

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการ
ร่วมกัน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้ลงมติ
ตั้งบุคคลสภาละ ๑๑ คน ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗
วรรคหนึ่ง (๓) โดยมีรายนามแต่ละสภา ดังนี้

สภาผู้แทนราษฎร

๑. นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง
๒. นายทิวา เงินยวง
๓. นายประกอบ รัตนพันธ์
๔. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์
๕. นายพีระเพชร ศิริกุล
๖. นายวิจิตร พรพถัมภ์
๗. นายวิเชียร อุดมศักดิ์
๘. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ
๙. นายสมเกียรติ เองฉ้วน
๑๐. นางสาวอรุณี ชำนาญยา
๑๑. นายอุคร ทองประเสริฐ

วุฒิสภา

๑. นายเจตน์ ศิรธรานนท์
๒. พลโท พงศ์เอก อภิรักษ์โยธิน
๓. นายพรชัย สุนทรพันธ์
๔. นายไพฑูย์ ชำศิริพงษ์
๕. นายไพฑูย์ นิตะวัน
๖. นายวรินทร์ เทียมจรัส
๗. นายวันชัย แสงสุขเยี่ยม
๘. นายสมัคร เขาวานันท์
๙. นายสิงห์ชัย ทุ่งทอง
๑๐. นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย
๑๑. นายอนุศาสน์ สุวรรณมงคล

บัดนี้ คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิรัตน์ กัลยาศิริ

(นายวิรัตน์ กัลยาศิริ)

ประธานคณะกรรมการร่วมกัน

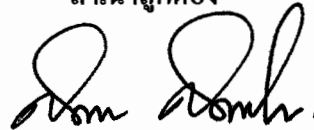
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๔-๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๕

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

อโฆทัย / ร่าง

อโฆทัย / พิมพ์

ธวัชชัย / ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ ธวัชชัย, อโฆทัย

ครั้งที่ ๒ วิลาวรรณ, เผ่าพันธ์

ครั้งที่ ๓ อัครเดช, อารีษา

รายงานของคณะกรรมการร่วมกัน

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันศุกร์ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้ลงมติตั้งบุคคลสภาละ ๑๑ คน ตามจำนวนที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการร่วมกันได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกันได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายวรินทร์ เทียมจรัส	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายสมัคร เขวภานันท์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายประกอบ รัตนพันธ์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๖) นายสุรชัย เลี้ยงบุญเลิศชัย	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๗) นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมกัน ได้มีมติตั้งนายอโณทัย รอดม้วย นิตกร ๗ ว. กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ

๓. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๑) นายสมศักดิ์ สุริยมงคล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
(๒) นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง
(๓) นายยงเกียรติ อติเศรษฐกุล	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี
(๔) นายกฤษ เอื้อวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง และการออกเสียงประชามติ
(๕) นายรังสรรค์ ร่วมวงศ์	รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง
(๖) นายศิริวุฒิ ลิ้มปึกคุณพงษ์	ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ๒

(๗) นายกิตติคุณ วัชรศิริ	ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาพรรคการเมือง
และการออกเสียงประชามติ
(๘) นายธีรวุฒิ วิสูตรกุล	นิติกร สำนักกฎหมายและคดี
(๙) นายพงษ์พิพัฒน์ เถลัดดา	พนักงานการเลือกตั้ง สำนักกิจการ
พรรคการเมืองและการออกเสียง
ประชามติ

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการร่วมกันเชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
- นายอรรถสิทธิ์ กันมล	นักกฎหมายกฤษฎีกา ระดับชำนาญการ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	
- นายบรมเมศร์ อีระคำศรี	ผู้อำนวยการส่วนกฎหมายและระเบียบ
ท้องถิ่น

๕. ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

(๑) นายประดิษฐ์ เอี่ยมสำอางค์	ผู้ปฏิบัติงานให้กับสมาชิกวุฒิสภา
(๒) นายนัทธ บุญรอด	ผู้ปฏิบัติงานให้กับสมาชิกวุฒิสภา
(๓) นางสาวสุวิทนา ทิพานันท์	ผู้ปฏิบัติงานให้กับสมาชิกวุฒิสภา

๖. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน

๖.๑ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในคำปรารภ
เป็นดังนี้

“โดยที่เป็นการสมควรให้มีคําทูลขอพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การออกเสียงประชามติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๒ วุฒิสภาได้แก้ไขร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๓ โดยตัดความใน
มาตรา ๓ ออกทั้งมาตรา ดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยึดถือคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ประกอบด้วยคำพิพากษาออกเสียง
ประจักษ์พิพากษา พ.ศ./ ๒๕๕๘”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๓ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๔
เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“การออกเสียง” หมายความว่า การออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ

“ผู้มีสิทธิออกเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ

“วันออกเสียง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันออกเสียงประชามติ
“เขตออกเสียง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้เป็นเขตออกเสียงประชามติ
“หน่วยออกเสียง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียง
ประชามติ

“ที่ออกเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ
และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่ออกเสียงประชามติ

“หีบบัตรออกเสียง” หมายความว่า หีบสำหรับใส่บัตรออกเสียงประชามติ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการ
ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่า รวมถึง เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี
กฎหมายจัดตั้งขึ้น”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไข เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“การออกเสียง” หมายความว่า การออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ

“ผู้มีสิทธิออกเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ

“วันออกเสียง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันออกเสียงประชามติ

“เขตออกเสียง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้เป็นเขตออกเสียงประชามติ

“หน่วยออกเสียง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียง
ประชามติ

“ที่ออกเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ
และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่ออกเสียงประชามติ

“หีบบัตรออกเสียง” หมายความว่า หีบสำหรับใส่บัตรออกเสียงประชามติ

“พรรคการเมืองของรัฐ” หมายความว่า พรรคการเมือง พรรคการเมืองอิสระ พรรคการเมือง
สหพันธ์ พรรคการเมืองอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่า รวมถึง เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี
กฎหมายจัดตั้งขึ้น”

๖.๔ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรใน ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้
“ส่วนที่หมวด ๑ บททั่วไป”

๖.๕ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๖
เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ ในกรณีที่จะดำเนินการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของ
รัฐธรรมนูญ ให้ที่ประชุมที่ประชุมของนายกรัฐมนตรีประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา
โดยจะต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) กำหนดเรื่องในการจัดทำประชามติ ซึ่งจะต้องมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้
ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ

(๒) กำหนดว่าการจัดให้มีการออกเสียงดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้มีข้อยุติโดยเสียง
ข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียง หรือเป็นไปเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่จะดำเนินการจัดทำประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒)
ของรัฐธรรมนูญ ให้ที่ประชุมผู้มีอำนาจตามกฎหมายประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา โดย
มีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำประชามติตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติ

ผู้มีอำนาจออกประกาศให้มีการออกเสียงไว้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศให้มีการออกเสียงตามกฎหมายนั้น

เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียง ให้หน่วยสมทบของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่ระงับการออกเสียงตามคำสั่งของศาลปกครองให้ข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องที่จะระงับการออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบข้อเท็จจริง

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๖ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๗

เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิได้ประกาศดังกล่าว วันออกเสียงต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกเขตออกเสียง และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) วันออกเสียงในการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ต้องกำหนดวันออกเสียงให้ต่างภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน แต่ไม่ช้ากว่าเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศกำหนดให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา

(๒) วันออกเสียงในการจัดทำประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ต้องกำหนดวันออกเสียงตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ ซึ่งต้องกำหนดวันออกเสียงให้ต่างภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน แต่ไม่ช้ากว่าเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติวันออกเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันออกเสียงตามระยะเวลาที่กำหนดใน (๑)

ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงใดแล้ว ถ้ามีผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นว่าทำให้มีการออกเสียงนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๕ สามารถเสนอคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้มีคำวินิจฉัยโดยเร็ว”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิได้ประกาศดังกล่าว วันออกเสียงต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกเขตออกเสียง และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) วันออกเสียงในการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ต้องกำหนดวันออกเสียงภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าหากปรากฏว่ามีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเพื่อไม่ให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีไม่ถึงจำนวนตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเสียงข้างมากของผู้ขอออกเสียง ในกรณีที่คำขอไม่เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในว่าเรื่องที่จัดทำประชามตินั้นเป็นอันตกไป

กรณีการออกเสียงตามที่มิได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้ถือเสียงข้างมากที่เห็นชอบตามที่ผู้ขอออกเสียงได้ยื่นคำขอออกเสียงถึงผู้ขอออกเสียงแล้ว ให้คำปรึกษาในที่มีได้กระทำทั่วราชอาณาจักร มิให้นำเรื่องจำนวนเขตออกเสียงตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เหลือแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การออกเสียงตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้ถือจำนวนคะแนนเสียงตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ แต่ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติจำนวนคะแนนเสียงไว้ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของสภาผู้แทนราษฎร

๖.๙ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรใน ส่วนที่ ๒ เป็นดังนี้

“ส่วนที่ ๒ การให้ข้อมูลและการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ส่วนที่หมวด ๒ การให้ข้อมูลและการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ”

๖.๑๐ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรโดยเพิ่มความขึ้นใหม่เป็นมาตรา ๑๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐/๑ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างเพียงพอ

โดยการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการทำ

ประชามติ

(๒) สำคัญของกิจการในเรื่องที่จัดทำประชามติ

(๓) ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องที่จัดทำประชามติ

(๔) ประมวลการค่าใช้จ่ายและที่มาของงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายสำหรับกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ (ถ้ามี)

(๕) ประโยชน์ได้เสียที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศชาติ ท้องถิ่นหรือประชาชนรวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ

(๖) สรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียตาม (๕)

การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติตามวรรคหนึ่งต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะจัดทำประชามตินั้น

ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลส่งให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันออกเสียง

นอกจากการจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคสามแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้ประสานกับสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐและสื่อประชาสัมพันธ์อื่นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้ทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐/๑ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างเพียงพอ

โดยการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการทำประชามติ

(๒) สำคัญของกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ

(๓) ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ

(๔) ประมวลการค่าใช้จ่ายและที่มาของงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายสำหรับกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ (ถ้ามี)

(๕) ประโยชน์ได้เสียที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศชาติ ท้องถิ่นหรือประชาชนรวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการพร้อมสรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียด้วย

(๖) สรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียตาม (๕)

การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติตามวรรคหนึ่งต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะจัดทำประชามตินั้น

ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลส่งให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันออกเสียง

นอกจากการจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคสองแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้ประสานกับสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐและสื่อประชาสัมพันธ์อื่นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้ทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง”

๖.๑๑ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๑๑, เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีประกาศกำหนดวันออกเสียงตามมาตรา ๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนกรและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งบุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ โดยอย่างน้อยให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่และดำเนินการสำหรับให้ฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในแต่ละเขตออกเสียงได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติโดยเท่าเทียมกัน

(๒) ให้ประสานสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ เพื่อจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่ฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จัดทำประชามติอย่างเท่าเทียมกัน และให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐจัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาของรัฐ จัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

คณะกรรมการธิการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของสภาผู้แทนราษฎร

๖.๑๒ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๓ คณะกรรมการธิการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้
“**ส่วนที่หมวด ๓ เขตออกเสียง และหน่วยออกเสียง**”

๖.๑๓ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๑๓
เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดหน่วยออกเสียงที่จะพึงมีในแต่ละเขตจังหวัดหรือเขตออกเสียง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง

การกำหนดหน่วยออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยออกเสียง เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิออกเสียงจำนวนน้อยจะรวมหมู่บ้านที่อยู่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยออกเสียงเดียวกันก็ได้ สำหรับเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้เขตชุมชน แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยออกเสียงก็ได้ และ

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียง อาจกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงมากกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้ หรือจะกำหนดหน่วยออกเสียงเพิ่มขึ้นโดยมีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ให้ดำเนินการประกาศหน่วยออกเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันออกเสียง โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร ในกรณีจำเป็นอาจให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยออกเสียงไว้ด้วยก็ได้

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยออกเสียง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันออกเสียงน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๑๔ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๑๔

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้เพิ่มความ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๔ ในการกำหนดหน่วยออกเสียงตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง กำหนดที่ออกเสียงของแต่ละหน่วยออกเสียงไว้ด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการประกาศกำหนดที่ออกเสียงและการเปลี่ยนแปลงที่ออกเสียง

ที่ออกเสียงตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวก เพื่อการลงคะแนนออกเสียง มีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร และควรตั้งอยู่ในย่านกลางของหน่วยออกเสียง พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่ออกเสียงไว้ด้วย ตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการลงคะแนนออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง

ในเขตออกเสียงใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิออกเสียง อาจประกาศกำหนดที่ออกเสียงนอกเขตของหน่วยออกเสียงก็ได้แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยออกเสียงนั้น”

๖.๑๕ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรใน ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ส่วนที่หมวด ๔ ผู้มีสิทธิออกเสียง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง”

๖.๑๖ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๑๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖ เมื่อมีประกาศกำหนดวันออกเสียง ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของแต่ละหน่วยออกเสียงและปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าว พร้อมทั้งประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ศาลว่าการเมืองพัทยา ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือที่ทำการชุมชนเมือง และที่ออกเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ออกเสียงในเขตออกเสียงนั้นไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันออกเสียง

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มาใช้บังคับกับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อต่อคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของสภาผู้แทนราษฎร

๖.๑๗ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๕ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้
“ส่วนที่หมวด ๕ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง”

๖.๑๘ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๑๘
เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งบุคคลเป็น
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการประจำหน่วยออกเสียงหนึ่งคน มีหน้าที่อำนวยความสะดวก
ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการตรวจสอบเอกสารและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำ
หน่วยออกเสียง รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(๒) คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับ
การลงคะแนนออกเสียงในที่ออกเสียงและนับคะแนนออกเสียงของหน่วยออกเสียงแต่ละแห่ง
ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ
บุคคลอื่นทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการประจำ
หน่วยออกเสียงและคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการออกเสียง ให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีอำนาจสั่งให้
ผู้นั้นออกไปจากที่ออกเสียงได้ แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะใช้สิทธิออกเสียง”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งบุคคลเป็น
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการประจำหน่วยออกเสียงหนึ่งคน มีหน้าที่อำนวยความสะดวก
ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการตรวจสอบเอกสารและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำ
หน่วยออกเสียง รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(๒) คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับ
การลงคะแนนออกเสียงในที่ออกเสียงและนับคะแนนออกเสียงของหน่วยออกเสียงแต่ละแห่ง
ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ
บุคคลอื่นทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการประจำ
หน่วยออกเสียงและคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการออกเสียง ให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีอำนาจสั่งให้
ผู้นั้นออกไปจากที่ออกเสียงได้ แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะใช้สิทธิออกเสียงของ
ผู้นั้น”

๖.๑๙ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๖ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้
“ส่วนที่หมวด ๖ หีบบัตรออกเสียง และบัตรออกเสียงประชามติ”

๖.๒๐ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๗ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้
“ส่วนที่หมวด ๗ การลงคะแนนออกเสียง และการนับคะแนน”

๖.๒๑ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๒๒
เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ การลงคะแนนในให้ใช้บัตรออกเสียงประชามติ โดยให้ผู้ออกเสียงทำ
เครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นที่ผู้ออกเสียงเลือกในบัตรออกเสียง
ประชามติ”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของ
สภาผู้แทนราษฎร

๖.๒๒ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๒๓
เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในวันออกเสียง ให้เปิดการลงคะแนนออกเสียง ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐
นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๑๕ ๑๕.๐๐ นาฬิกา”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของ
สภาผู้แทนราษฎร

๖.๒๓ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๒๖
เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ กรณีการออกเสียงทั่วราชอาณาจักร คณะกรรมการการเลือกตั้งมี
อำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิซึ่งอยู่นอกเขต
จังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวัน
ออกเสียงหรือผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร รวมทั้งวิธีการนับคะแนน และแจ้งผลคะแนนการออก
เสียงในกรณีดังกล่าวด้วย”

ของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการลงคะแนนออกเสียงภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุได้ลงคะแนนออกเสียงด้วยตนเอง ทั้งนี้ การอำนวยความสะดวกนั้นต้องเป็นไปเพื่อให้มีการลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ”

การอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๒๖ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๓๔
เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย ทุริษเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็น อื่นๆ ที่ทำให้การลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงแห่งใดไม่สามารถกระทำได้ ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันออกเสียงให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดหน่วยออกเสียงใหม่ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถไปลงคะแนนได้โดยสะดวก แล้ว และให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงประกาศตกลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้นและประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไปใช้สิทธิออกเสียงที่หน่วยออกเสียงที่คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดแทน แล้ว และให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็น อื่นๆ ที่ทำให้การลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงแห่งใดไม่สามารถกระทำได้ ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันออกเสียงให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดหน่วยออกเสียงใหม่ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถไปลงคะแนนได้โดยสะดวก แล้ว และให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงประกาศตกลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้นและประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไปใช้สิทธิออกเสียงที่หน่วยออกเสียงที่คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดแทน แล้ว และให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

๖.๒๗ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๘ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ส่วนที่หมวด ๘ การประกาศผลการออกเสียง”

๖.๒๘ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๙ คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ส่วนที่หมวด ๙ การคัดค้านการออกเสียง”

๖.๒๙ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๖ ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงใด เห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำคัดค้านพร้อมทั้งแสดงหลักฐานว่าการออกเสียงนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๖ ผู้ที่ไม่ใช้สิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงใด เห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำคัดค้านโดยมีรายละเอียดแห่งพฤติการณ์หรือหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการออกเสียงนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง”

๖.๓๐ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยพลัน ถ้าเห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีคำสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้น ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าสองสัปดาห์หกสิบวันนับแต่วันสองสัปดาห์ที่ได้รับคำคัดค้าน เว้นแต่การออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นจะไม่ทำให้ผลการออกเสียงของทุกหน่วยสองสัปดาห์สองสัปดาห์ตามมาตรา ๑๐ เปลี่ยนแปลงไป ให้เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งที่คำสั่งคัดค้านนั้นได้สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยแล้ว และจะสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นหรือไม่ก็ได้

วิธีการยื่นคำคัดค้านการออกเสียงและการพิจารณา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยพลัน ถ้าเห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีคำสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้น ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าทศสิบสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำคัดค้านการออกเสียง เว้นแต่การออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นจะไม่ทำให้ผลการออกเสียงตวงขฟตรฟ ๑๖ ของทุกหน่วยออกเสียงเปลี่ยนแปลงไป เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยแล้ว และจะสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นหรือไม่ก็ได้ อาจมีคำสั่งยุติเรื่อง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด

วิธีการยื่นคำคัดค้านการออกเสียงและการพิจารณา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

๖.๓๑ วุฒิสภาไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ ๑๐

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“ส่วนที่หมวด ๑๐ ความผิดและบทกำหนดโทษ”

๖.๓๒ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๓๘

เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่หรือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง โดยมีได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่าอาจทำให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของวุฒิสภา

๖.๓๓ วุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๔๓
เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ให้ เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือ
ผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิ
ออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๓) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคาม เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้
สิทธิออกเสียง ออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้สำคัญผิดในวัน เวลา ที่ออก
เสียง หรือวิธีการลงคะแนนออกเสียง

(๔) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์
นำไป หรือขัดขวางการส่งซึ่งหีบบัตรออกเสียงหรือบัตรออกเสียงประชามติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการ
ตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) เล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิ
ออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๖) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือ
ผู้อื่น เพื่อจะไม่ใช่สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๗) ขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตออกเสียงระหว่างเวลา
๑๔.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันออกเสียงจนถึงวันออกเสียง

ผู้ใดกระทำตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่
เกินสองแสนบาท ผู้ใดกระทำตาม (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สอง
หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกิน
ห้าปีด้วยก็ได้ และผู้กระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตาม (๖) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์
อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ
ผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้อง
ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ผู้ใดกระทำการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) อันเป็นเหตุให้มีการออกเสียง
ประชามติใหม่ ให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติในคราวถัดไป”

คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ให้ เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๓) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคาม เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง ออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้สำคัญผิดในวัน เวลา ที่ออกเสียง หรือวิธีการลงคะแนนออกเสียง

(๔) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ นำไป หรือขัดขวางการส่งซึ่งหีบบัตรออกเสียงหรือบัตรออกเสียงประชามติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) เล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๖) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๗) ขाय จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตออกเสียงระหว่างเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันออกเสียงจนถึงวันออกเสียง

ผู้ใดกระทำตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และผู้กระทำตาม (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกินห้าปีด้วยก็ได้ ~~และผู้กระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ~~

ผู้ใดกระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตาม (๖) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ผู้ใดกระทำการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) อันเป็นเหตุให้มีการออกเสียงประชามติใหม่ ให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติในคราวถัดไป”

๗. ข้อสังเกตของคณะกรรมการร่วมกัน

คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ แล้วเห็นว่าควรมีข้อสังเกตไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้คณะรัฐมนตรี องค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องและสภาควรถวายหรือควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. คณะกรรมการร่วมกันได้ตัดมาตรา ๓ ออก ทั้งนี้เพราะ

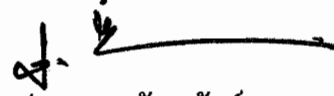
๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพียงจำนวน ๔ ฉบับ เท่านั้น ที่มีผลใช้บังคับต่อไป ซึ่งมีผลทำให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ นอกจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองไว้ รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นผลการใช้บังคับด้วย ดังนั้น เมื่อสิ้นผลไปแล้วจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติมาตรา ๓ นี้ไว้อีก เพราะถูกยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว

๑.๒ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้วินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในประเด็นสำคัญหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดผู้มีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จึงมีผลทำให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีสถานะทางกฎหมายและกระบวนการตราที่แตกต่างจากพระราชบัญญัติทั่วไป นอกจากนี้ ในกรณีใดที่ประสงค์จะให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใดมีผลบังคับใช้ต่อไปอย่างไร ด้วยเงื่อนไขอย่างไร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้บัญญัติรับรองไว้ดังที่ปรากฏในมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่ง ส่วนกรณีใดที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใหม่ก็ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามตินั้น มาตรา ๓๐๒ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำขึ้นใหม่ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้สิ้นผลไปแล้ว

๒. คณะกรรมการร่วมกันได้เห็นชอบด้วยกับร่างของสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา ๒๓ ในเรื่องของช่วงระยะเวลาในการลงคะแนนออกเสียงประชามติเป็นตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนได้มีโอกาสออกเสียงลงประชามติได้เพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความลักลั่นจึงควรที่จะต้องแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันด้วย

(๒๑)

๘. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมติของคณะกรรมการ
ร่วมกัน และข้อสังเกตของคณะกรรมการร่วมกันมาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายประกอบ รัตน์พันธ์)

เลขานุการคณะกรรมการร่วมกัน

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ช่อกฎกระทรวงประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“การออกเสียง” หมายความว่า การออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
“ผู้มีสิทธิออกเสียง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
“วันออกเสียง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันออกเสียงประชามติ

“เขตออกเสียง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้เป็นเขตออกเสียงประชามติ
“หน่วยออกเสียง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ
“ที่ออกเสียง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนออกเสียงประชามติ และให้
หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่ออกเสียงประชามติ
“หีบบัตรออกเสียง” หมายความว่า หีบสำหรับใส่บัตรออกเสียงประชามติ
“หนังสือของราชองครักษ์” หนังสือของราชองครักษ์ ราชทัณฑ์ราชองครักษ์ ราชทัณฑ์ราชองครักษ์ ราชทัณฑ์ราชองครักษ์
ทัณฑ์ราชองครักษ์ ทัณฑ์ราชองครักษ์ ทัณฑ์ราชองครักษ์ และทัณฑ์ราชองครักษ์
“จังหวัด” หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร
“อำเภอ” หมายความรวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ
“เทศบาล” หมายความรวมถึง เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย
จัดตั้งขึ้น

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๖ ในกรณีที่จะดำเนินการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ
ให้มีที่ปรึกษาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา โดยจะต้องมี
รายละเอียด ดังนี้

- (๑) กำหนดเรื่องในการจัดทำประชามติ ซึ่งจะต้องมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้
ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ
 - (๒) กำหนดว่าการจัดให้มีการออกเสียงดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้มีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก
ของผู้มีสิทธิออกเสียง หรือเป็นไปเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี
- ในกรณีที่จะดำเนินการจัดทำประชามติตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒)
ของรัฐธรรมนูญ ให้มีที่ปรึกษาที่มีอำนาจตามกฎหมายประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา โดยมี
รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำประชามติตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติ
ผู้มีอำนาจออกประกาศให้มีการออกเสียงไว้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศ
ให้มีการออกเสียงตามกฎหมายนั้น
- เมื่อมีประกาศให้ที่ปรึกษาออกเสียง ให้หนังสือของราชองครักษ์ที่รับผิดชอบในเรื่องที่ระงับการ
ประชามติต้องดำเนินการให้ข้อยุติเกี่ยวกับเรื่องที่ระงับการประชามติแต่ผู้มีสิทธิออกเสียงได้ยับยั้ง
ขอสงวนเพื่อขอ

มาตรา ๗ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนดวันออกเสียงในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีประกาศดังกล่าว

วันออกเสียงต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกเขตออกเสียง และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) วันออกเสียงในการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ต้อง กำหนดวันออกเสียงภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา

(๒) วันออกเสียงในการจัดทำประชามติตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ต้องกำหนดวันออกเสียงตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ ซึ่งต้องกำหนดวันออกเสียงภายใน ระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงใน ราชกิจจานุเบกษา ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติวันออกเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวัน ออกเสียงตามระยะเวลาที่กำหนดใน (๑)

ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียงใดแล้ว ถ้าผู้มีสิทธิ ออกเสียงเห็นว่าการให้มีการออกเสียงนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายที่บัญญัติให้มีการออกเสียง ประชามติ หรือตามรัฐธรรมนูญเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญ สามารถเสนอคำฟ้องต่อ ศาลปกครองสูงสุด เพื่อให้มีคำวินิจฉัยโดยเร็ว

มาตรา ๘ ในการดำเนินการจัดทำประชามติตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้ให้หน่วยราชการของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติรับผิดชอบในการจัดหาหรือ จัดสรรค่าใช้จ่ายในทุกรายการที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำ ประชามติที่ต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง

ในการดำเนินการจัดทำประชามติตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้หน่วยงานของรัฐที่จะจัดทำประชามติรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการจัดทำประชามติ ทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง

มาตรา ๙ การออกเสียง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๑๐ การออกเสียงที่จะถือว่ามิชอบคดีในเรื่องที่จัดทำประชามติต้องมีผู้มาออกเสียง เป็นจำนวนเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงในเรื่อง ที่จัดทำประชามตินั้น

การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง ในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

การออกเสียงตามที่มีกฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้ถือจำนวน คะแนนเสียงตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติ แต่ถ้ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติจำนวนคะแนนเสียงไว้ ให้นำ ความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่หมวด ๒

การให้ข้อมูลและการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ

มาตรา ๑๐/๑ เมื่อมีประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างเพียงพอ

โดยการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการทำประชามติ
- (๒) สารสำคัญของกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ
- (๓) ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินกิจการในเรื่องที่ทำประชามติ
- (๔) ประมาณการค่าใช้จ่ายและที่มาของงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายสำหรับกิจการ

ในเรื่องที่ทำประชามติ (ทั่วไป)

(๕) ประโยชน์ได้เสียที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศชาติ ท้องถิ่นหรือประชาชนรวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการพร้อมสรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียด้วย

(๖) สรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียด้วย (๕)

การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติตามวรรคหนึ่งต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะจัดทำประชามตินั้น

ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลส่งให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันออกเสียง

นอกจากการจัดทำวสทเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคสี่แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้ประสานกับสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐและสื่อประชาสัมพันธ์อื่นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้ทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

มาตรา ๑๑ เมื่อมีประกาศกำหนดวันออกเสียงตามมาตรา ๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งบุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

ให้สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ จัดสรรเวลาออกอากาศตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ส่วนที่หมวด ๓

เขตออกเสียง และหน่วยออกเสียง

มาตรา ๑๒ การออกเสียงตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง สำหรับการออกเสียงตามมาตรา ๑๖๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้ใช้เขตออกเสียงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเป็นเขตออกเสียง

กรณีใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยความสะดวกการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

กรณีมิได้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงไม่เกินห้าคนและผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงหนึ่งคน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดหน่วยออกเสียงที่จะพึงมีในแต่ละเขตจังหวัดหรือเขตออกเสียง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง

การกำหนดหน่วยออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยออกเสียง เว้นแต่ในกรณีที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจำนวนน้อยจะรวมหมู่บ้านที่อยู่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยออกเสียงเดียวกันก็ได้ สำหรับเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้เขตชุมชน แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยออกเสียงก็ได้ และ

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิออกเสียง อาจกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงมากกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้ หรือจะกำหนดหน่วยออกเสียงเพิ่มขึ้นโดยมีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ให้ดำเนินการประกาศหน่วยออกเสียงไม่น้อยกว่าสี่สิบวันก่อนวันออกเสียง โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร ในกรณีจำเป็นอาจให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยออกเสียงไว้ด้วยก็ได้

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยออกเสียง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุจริตวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันออกเสียงน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ในการกำหนดหน่วยออกเสียงตามมาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง กำหนดที่ออกเสียงของแต่ละหน่วยออกเสียงไว้ด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๓ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการประกาศกำหนดที่ออกเสียงและการเปลี่ยนแปลงที่ออกเสียง

ที่ออกเสียงตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวก เพื่อการลงคะแนนออกเสียง มีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร และควรตั้งอยู่ในย่านกลางของหน่วยออกเสียง พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่ออกเสียงไว้ด้วย ตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการลงคะแนนออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง

ในเขตออกเสียงใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิออกเสียง อาจประกาศกำหนดที่ออกเสียงนอกเขตของหน่วยออกเสียงก็ได้แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยออกเสียงนั้น

ส่วนที่หมวด ๔

ผู้มีสิทธิออกเสียง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง

มาตรา ๑๕ ผู้มีสิทธิออกเสียงต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๖ เมื่อมีประกาศกำหนดวันออกเสียง ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของแต่ละหน่วยออกเสียงและปิดประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าว พร้อมทั้งประกาศให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๖

ไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ศาลาว่าการเมืองพัทยา ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือที่ทำการชุมชนเมือง และที่ออกเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ออกเสียงในเขตออกเสียงนั้น ไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันออกเสียง

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มาใช้บังคับกับการเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงและการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้ยื่น คำร้องขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อต่อคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ การเลือกตั้งมอบหมาย

ส่วนที่หมวด ๕

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้อำนวยการ การออกเสียงประจำเขตออกเสียงหรือคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานการออกเสียงได้ตามสมควร

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งบุคคลเป็น เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการประจำหน่วยออกเสียงหนึ่งคน มีหน้าที่อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการตรวจสอบเอกสารและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(๒) คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการลงคะแนนออกเสียงในที่ออกเสียงและนับคะแนนออกเสียงของหน่วยออกเสียงแต่ละแห่ง

ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่น ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการประจำหน่วยออกเสียง และคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการออกเสียง ให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้น ออกไปจากที่ออกเสียงได้ แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการที่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะใช้สิทธิออกเสียงของผู้นั้น

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงตามมาตรา ๑๘ (๒) ให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการไม่น้อยกว่าสี่คน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตออกเสียงนั้น
ในกรณีที่กรรมการประจำหน่วยออกเสียงตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงห้าคน ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตออกเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยออกเสียงให้ได้จำนวนตามมาตรา ๑๘ (๒)

ในวันออกเสียง ถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนออกเสียงแล้วมีกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงห้าคน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตออกเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยออกเสียงนั้นจนครบห้าคน แต่ถ้าไม่มีกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่งตั้งผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตออกเสียงนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยออกเสียงเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยออกเสียง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา
ค่าตอบแทนของบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ส่วนที่หมวด ๖

หีบบัตรออกเสียง และบัตรออกเสียงประชามติ

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีหีบบัตรออกเสียงและบัตรออกเสียงประชามติ โดยมีลักษณะที่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง

ลักษณะและขนาดของหีบบัตรออกเสียง บัตรออกเสียงประชามติและวิธีการลงคะแนนในบัตรออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

ส่วนที่หมวด ๗

การลงคะแนนออกเสียง และการนับคะแนน

มาตรา ๒๒ การลงคะแนนในบัตรออกเสียงประชามติ ให้ผู้ออกเสียงทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นที่ผู้ออกเสียงเลือก

มาตรา ๒๓ ในวันออกเสียง ให้เปิดการลงคะแนนออกเสียง ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๒๔ ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของหน่วยออกเสียงใด ให้ลงคะแนนออกเสียงได้ ณ หน่วยออกเสียงนั้น และให้มีสิทธิลงคะแนนออกเสียงได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๒๕ ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยออกเสียงอื่น ที่อยู่นอกหน่วยออกเสียงที่ตนมีสิทธิออกเสียงในเขตออกเสียงเดียวกัน สามารถลงคะแนนออกเสียง ในหน่วยออกเสียงที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๖ กรณีการออกเสียงทั่วราชอาณาจักร คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัด ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง หรือผู้มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร รวมทั้งวิธีการนับคะแนน และแจ้งผลคะแนนการออกเสียง ในกรณีดังกล่าวด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ใดอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจังหวัดที่ตน มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง หรือผู้มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร หากประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงในจังหวัดที่ตนอยู่หรือในประเทศ ที่ตนมีถิ่นที่อยู่ ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี โดยต้องลงทะเบียนก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การลงทะเบียน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง นับจำนวนบัตรออกเสียงประชามติทั้งหมดของหน่วยออกเสียงนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรออกเสียง ประชามติทั้งหมดในที่ออกเสียงไว้ในที่เปิดเผย เมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนให้คณะกรรมการประจำ หน่วยออกเสียงเปิดหีบบัตรออกเสียงในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้มีสิทธิออกเสียง ซึ่งอยู่ ณ ที่ออกเสียงนั้นเห็นว่า เป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรออกเสียงตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการ บันทึกรายการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่ออกเสียงในขณะนั้น ลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิออกเสียงอยู่ในขณะนั้น

มาตรา ๒๘ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งประสงค์จะลงคะแนน ไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยออกเสียงโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชน ที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแล้วให้อ่านชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้มีสิทธิออกเสียงนั้นดัง ๆ ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงและให้จดหมายเลขบัตรและสถานที่ออกบัตร และชื่อหน่วยงานของรัฐที่ออกบัตร พร้อมทั้งให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงจดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงที่ต้นขั้วบัตรออกเสียงประชามติแล้วให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเป็นหลักฐานตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด แล้วให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงมอบบัตรออกเสียงประชามติให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปลงคะแนน

ในกรณีที่ผู้ทักท้วงหรือกรรมการประจำหน่วยออกเสียงสงสัยว่าผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมาแสดงตนนั้นไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงหรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย และให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงนั้น

มาตรา ๒๙ เพื่อเป็น ทวารฮัฟหซซทวซซซดทหลักประกันสิทธิ ให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุในการลงคะแนนออกเสียง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการลงคะแนนออกเสียงของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการลงคะแนนออกเสียงภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุได้ลงคะแนนออกเสียงด้วยตนเอง ทั้งนี้ การอำนวยความสะดวกนั้นต้องเป็นไปเพื่อให้มีการลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ

การอำนวยความสะดวกและการช่วยเหลือแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงประกาศปิดการลงคะแนน และงดจ่ายบัตรออกเสียงประชามติ แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรออกเสียงประชามติที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรออกเสียงประชามติที่ใช้ลงคะแนนออกเสียงไม่ได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ในกรณีที่ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งประสงค์จะลงคะแนนออกเสียงได้มาอยู่ในบริเวณที่ออกเสียงแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนออกเสียงที่เหลืออยู่ แต่ยังไม่ได้รับบัตรออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมอบบัตรออกเสียงประชามติให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้น และเมื่อผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนออกเสียงเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงปิดช่องใส่บัตรออกเสียงประชามติของหีบบัตรออกเสียง และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรออกเสียงประชามติทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรออกเสียงประชามติ และจำนวนบัตรออกเสียงประชามติที่เหลือ โดยให้กรรมการประจำหน่วยออกเสียงทุกคนลงลายมือชื่อไว้ และให้ทำสำเนาปิดประกาศไว้ ณ ที่ออกเสียงและให้ส่งต้นฉบับไปเก็บรักษาไว้ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๑ เมื่อปิดการลงคะแนนออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงแต่ละแห่งนับคะแนน ณ ที่ออกเสียงนั้น โดยเปิดเผยติดต่อกันจนแล้วเสร็จ
วิธีการนับคะแนน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๓๒ บัตรออกเสียงประชามติดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นบัตรเสีย

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน
- (๓) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนในทางใด
- (๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนนอกช่องทำเครื่องหมาย
- (๕) บัตรที่มีใช้บัตรที่กรรมการประจำหน่วยออกเสียงมอบให้
- (๖) บัตรที่มีการเขียนข้อความหรือถ้อยคำอื่นใดลงไป
- (๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงสลักหลังในบัตรที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด แล้วลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนน แต่ให้นับรวมเป็นจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงด้วย

มาตรา ๓๓ เมื่อนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงนำบัตรออกเสียงประชามติของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงทั้งหมดใส่ไว้ในหีบบัตรออกเสียง พร้อมทั้งรายงานผลการนับคะแนน แล้วปิดหีบบัตรออกเสียงจัดส่งไปให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ทำให้การลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงแห่งใดไม่สามารถกระทำได้ ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันออกเสียง ให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดหน่วยออกเสียงใหม่ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถไปลงคะแนนได้โดยสะดวก และให้แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงประกาศงดลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้นและประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไปใช้สิทธิออกเสียงที่หน่วยออกเสียงที่คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำหนดแทน และให้แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่หมวด ๘
การประกาศผลการออกเสียง

มาตรา ๓๕ เมื่อได้ผลการนับคะแนนออกเสียงประชามติจากที่ออกเสียงทุกแห่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงและจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา โดยเร็ว และหากเป็นการออกเสียงตามมาตรา ๑๖๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญให้แจ้งผลไปยังนายกรัฐมนตรี

ส่วนที่หมวด ๙
การคัดค้านการออกเสียง

มาตรา ๓๖ ผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงใด เห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำคัดค้านโดยมีรายละเอียดแห่งพฤติการณ์หรือหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการออกเสียงนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง

มาตรา ๓๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านแล้วให้ดำเนินการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยพลัน ถ้าเห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีคำสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้น ทั้งนี้ ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ริขศัพท์คัดค้านออกเสียง เว้นแต่การออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นจะไม่ทำให้ผลการออกเสียงตวงมาตรา ๑๖ ของทุกหน่วยออกเสียงเปลี่ยนแปลงไป เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้สืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยแล้ว แต่จะสั่งให้ดำเนินการออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงนั้นหรือไม่ก็ได้อาจมีคำสั่งยุติเรื่อง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๓๗ ให้เป็นที่สิ้นสุด

วิธีการยื่นคำคัดค้านการออกเสียงและการพิจารณา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่หมวด ๑๐
ความผิดและบทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่ง มิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่หรือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง โดยมีได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่า อาจทำให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๓๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง กรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง ผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียง กรรมการประจำหน่วยออกเสียง คณะอนุกรรมการ อนุกรรมการ คณะบุคคลหรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการขัดขวางการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวหรือมิให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงของผู้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดทำลายบัตรที่มีไว้สำหรับการออกเสียงโดยไม่มีอำนาจกระทำได้หรือจงใจกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุด หรือเสียหาย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๔๒ ผู้ใดกระทำการในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนออกเสียง ดังต่อไปนี้

(๑) ออกเสียงหรือพยายามออกเสียง โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียง หรือไม่มีสิทธิลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้น

(๒) ใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรออกเสียงประชามติออกเสียง

(๓) นำบัตรออกเสียงประชามติออกไปจากที่ออกเสียง

(๔) ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรออกเสียงประชามติ เพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นบัตรออกเสียงประชามติของตน หรือใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ใดบันทึกภาพบัตรออกเสียงประชามติที่ตนได้ลงคะแนนออกเสียงแล้ว

(๕) ชัดคำสั่งกรรมการประจำหน่วยออกเสียงที่สั่งให้ออกไปจากที่ออกเสียง เพราะเหตุที่ผู้นั้นขัดขวางการออกเสียงตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม

(๖) นำบัตรออกเสียงประชามติใส่ในหีบบัตรออกเสียงโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง เพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนออกเสียงโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรออกเสียงประชามติเพิ่มขึ้นจากความจริง

(๗) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถใช้สิทธิได้หรือขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไป ณ ที่ออกเสียง หรือเข้าไป ณ ที่ออกเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าว ภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียง

(๘) ก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ออกเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียง

ผู้กระทำตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้กระทำตาม (๖) (๗) หรือ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๔๓ ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ให้ เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๓) หลอกหลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคาม เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง ออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้สำคัญผิดในวัน เวลา ที่ออกเสียง หรือวิธีการลงคะแนนออกเสียง

(๔) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ นำไป หรือขัดขวางการส่งซึ่งหีบบัตรออกเสียงหรือบัตรออกเสียงประชามติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) เล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๖) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๗) ขाय จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตออกเสียงระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันออกเสียงจนถึงวันออกเสียง

ผู้ใดกระทำตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และผู้กระทำตาม (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกินห้าปีด้วยก็ได้ และผู้กระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตาม (๖) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ผู้ใดกระทำการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) อันเป็นเหตุให้มีการออกเสียงประชามติใหม่ ให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติในคราวถัดไป

มาตรา ๔๔ ผู้ใดเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการออกเสียง ในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันออกเสียงจนถึงเวลาสิ้นสุดการออกเสียงในวันออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ กรรมการประจำหน่วยออกเสียงผู้ใดจงใจนับบัตรออกเสียงประชามติ หรือคะแนนในการออกเสียงให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุด หรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรออกเสียง

ประชามติให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการออกเสียงไม่ตรงความจริง ต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

.....

.....